
**ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄN YKSITTÄISTEN
HAUTOJEN HOIDOSTA PERITTÄVIEN MAKSUJEN
KUSTANNUSVASTAAVUUDEN SELVITTÄMINEN**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Lepaa, 13.12.2012

Vilhelmiina Renqvist

LEPAA
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Tekijä	Vilhelmiina Renqvist	Vuosi 2012
Työn nimi	Espoon seurakuntayhtymän yksittäisten hautojen hoidosta perittävien maksujen kustannusvastaavuuden selvittäminen	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Espoon seurakuntayhtymän yksittäisten hoitohautojen hoidosta perittävien hintojen kustannusvastaavuus. Kustannusvastaavuuden selvittäminen tuli aiheelliseksi Yhteisen kirkkovaltuuston hyväksyessä Espoon seurakuntien hautausmaastrategian vuosille 2008–2015. Strategian operatiivista toimintaa ohjaavissa linjauksissa on esitetty, että yksittäisten hautojen hoitokustannuksissa siirrytään asteittain kohti kustannusvastaavuutta.

Espoon seurakuntayhtymän hautaustoimen hautojen hoitoon käytetystä työajasta on lähes 90 prosenttia kausityöntekijöiden suorittamaa. Tätä opinnäytetyötä varten suoritettiin vuosina 2007, 2008, 2009 ja 2011 yksityiskohtaista kausityöntekijöiden tuntiseurantaa etukäteen valituilla Kirkon hautausmaan hauta-alueilla. Lisäksi hyödynnettiin jo vuodesta 2002 pidettyä hautaustoimen vakituisen henkilökunnan työtuntiseurantaa.

Selvitystyön menetelmä oli kvantitatiivinen ja kerätyn aineiston perusteella suoritettiin kustannuslaskentaa. Laskennassa otettiin huomioon hautojen hoitoon käytetyn työajan perusteella palkkakustannukset sekä hoitohautojen materiaalikustannukset ja hoitohautoihin kohdistuneet konetyökustannukset.

Suoritetun kustannuslaskennan tulosten pohjalta voi todeta, että yksittäisten hautojen hoidon kokonaiskustannusten ylivoimaisesti suurin osuus aiheutuu kukkien hoidon palkkakustannuksista. Verrattaessa saatuja tuloksia Espoon seurakuntayhtymän hautojen hoidosta nykyisiin perittäviin maksuihin, on etenkin kukkaryhmän hoidon hintaan selvää korotuspainetta.

Avainsanat Hautausmaa, hauta, seurakunta, kustannuslaskenta

Sivut 30 s. + liitteet 8 s.

LEPAA

Degree Programme in Landscape Design

Author

Vilhelmiina Renqvist

Year 2012

Subject of Bachelor's thesis

Report of the Cost-equivalence of the Prices of the Maintenance of Individual Gravesites in the Federation of Espoo Parishes

ABSTRACT

The objective of this thesis was to look into the cost-equivalence of the prices of the maintenance of individual gravesites in the Federation of Espoo parishes. This became topical when the joint council of parishes accepted the strategy for cemetery services for the years 2008–2015. The guidelines for operative actions of the strategy point towards greater cost-effectiveness in the maintenance of individual gravesites.

Seasonal employees do almost 90 per cent of the gravesite maintenance in the Federation of Espoo parishes. The working time of these seasonal employees was closely followed during 2007, 2008, 2009 and 2011 in certain gravesite areas of the Kirkko cemetery for the purpose of this thesis. Also the time tracking of work of the regular staff since 2002 is being used for this thesis.

The method of this study is quantitative. The cost-effectiveness is calculated on the base of the collected data. The cost of wages is taken into account on the basis of the time used for the gravesite maintenance. Also the costs of material and use of machinery on the gravesites are taken into account in the calculation.

Calculations indicate that wage costs of the maintenance of flowers form the biggest part of the overall costs for individual gravesite maintenance. When comparing the costs to the rates collected by Espoo parishes for the gravesite maintenance it is obvious that there is a pressure to raise rates.

Keywords Cemetery, graveyard, grave, parish, cost accounting

Pages 30 p. + appendices 8 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	HAUTOJEN HOITOA OHJAAVAT LAIT JA SÄÄNNÖT	2
2.1	Hautaustoimilaki ja kirkkolaki	2
2.2	Espoon seurakuntayhtymän sääntökoelma.....	2
2.3	Hautainhoitorahasto	3
3	HAUTOJEN HOITAMINEN.....	4
3.1	Haudan hoidon historiaa.....	4
3.2	Hoidon laiminlyönti	5
3.3	Hautojen hoito Espoon seurakuntayhtymässä.....	6
3.3.1	Hiekkapinnan hoito	7
3.3.2	Nurmipinnan hoito.....	7
3.3.3	Ryhmäkasvien hoito	7
3.3.4	Ryhmäruusujen hoito.....	8
3.3.5	Perennojen hoito	9
3.3.6	Ryhmäkasvien ja -ruusujen hankinta hoitohaudoille.....	10
4	HAUTOJEN HOIDOSTA AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN SELVITTÄMINEN	11
4.1	Selvitystyön rajaus	11
4.2	Selvitystyön aineisto	12
5	SELVITYSTYÖN KUSTANNUSLASKENTA.....	14
5.1	Seurantalomakkeen työtunnit.....	14
5.2	Hautojen kappalemäärät	15
5.3	Kausityöntekijöiden työtuntimenekki hautaa kohden	16
5.4	Vakinaisen henkilöstön ja kausityönjohtajien työtuntimenekki.....	17
5.5	Palkkakustannukset	18
5.6	Konetyötunnit.....	20
5.7	Materiaalit	21
5.7.1	Kasvualusta.....	21
5.7.2	Pientyökalut	21
5.7.3	Lannoite	22
5.7.4	Ryhmäkasvit	22
5.7.5	Kasteluvesi ja automaattinen kastelujärjestelmä	22
5.7.6	Nurmikonsiemenet	22
5.7.7	Jätehuolto.....	23
5.7.8	Pintahiekka	23
5.7.9	Käsineet ja työsuojelutarvikkeet.....	23
5.7.10	Kasvinsuojelu	23
5.8	Haudanhoidon kuonaiskustannukset.....	24
6	SELVITYSTYÖN TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI	25
7	YHTEENVETO	27

Liite 1	Työtuntiseurantalomake
Liite 2	Työtuntiseurannan yhteenvetoa
Liite 3	Konetyökustannuksia ja aikamenekkejä
Liite 4	Materiaalikustannuksia

1 JOHDANTO

Espoon seurakuntayhtymä koostuu seurakuntayhtymän virastosta ja kuudesta seurakunnasta, joista yksi on ruotsinkielinen. Espoon seurakuntayhtymän viraston toiminta-ajatuksena on palvella Espoon seurakuntia suorittamalla niiden puolesta yhteisesti sovittuja tehtäviä, sekä luoda edellytyksiä seurakuntien perustehtävien hoitamista varten. Seurakuntayhtymän virasto koostuu kuudesta palveluyksiköstä. Nämä palveluyksiköt ovat Henkilöstö- ja hallintopalvelut, Talouspalvelut, Tietohallintopalvelut, Viestintäpalvelut, Yhteisen seurakuntatyön palvelut sekä Kiinteistöpalvelut. (Espoon seurakuntayhtymä, 2012a; 2012b.) Kiinteistöpalvelut jakaantuvat vuorostaan neljään eri toimintaryhmään, jotka ovat: Rakennuttaminen ja ylläpito, Leiri- ja kurssikeskustoiminta, Toimistopalvelut sekä Hautauspalvelut (Espoon seurakuntayhtymä, 2012c).

Hautauspalvelut yksikköä johtaa hautaustoimen päällikkö Leena Tonteri, hänen vastuullaan ovat hautausmaat, hautatoimisto, siunauskappelit ja krematorio sekä talousmetsät. Espoon seurakuntayhtymällä on viisi hautausmaata, joista vanhin on keskiaikaisen kirkon ympärille muodostunut Kirkon hautausmaa. Kappelin hautausmaa on otettu käyttöön 1960-luvulla ja sen välittömässä yhteydessä toimivat sekä Espoon siunauskappeli että krematorio. Kellonummen hautausmaa on otettu käyttöön vuonna 1986 ja on laajin kaikista Espoon hautausmaista. Gräsan urnalehto sijaitsee Olarin kirkon välittömässä läheisyydessä, käyttöönotto tapahtui vuonna 1996. Uusin kaikista hautausmaista on Tapiolan kirkon yhteydessä oleva Tapiolan urnalehto, joka vihittiin käyttöön vuonna 2004.

Kirkon, Kappelin ja Kellonummen hautausmaiden ja hoitohautojen ylläpito hoidetaan omien työntekijöiden voimin. Gräsan ja Tapiolan urnalehtojen ylläpito on annettu ulkopuolisten urakoitsijoiden hoidettaviksi.

Tässä opinnäytetyössä selvitetään Espoon seurakuntayhtymän yksittäisten hautojen hoidoista perittävien maksujen kustannusvastaavuutta. Kustannusvastaavuuden selvittäminen tuli aiheelliseksi jo keväällä 2007, kun Yhteisessä kirkkovaltuustossa hyväksyttiin Espoon seurakuntien hautausmaastrategia vuosille 2008–2015. Strategian operatiivista toimintaa ohjaavissa linjauksissa on esitetty, että yksittäisten hautojen hoitokustannuksissa siirrytään asteittain kohti kustannus seurannan mukaista kustannusvastaavuutta. Työn aihe liittyy siis omalta osaltaan Espoon seurakuntayhtymän hautaustoimen taloudellisen tasapainon toteuttamiseen.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää hautojen hoidoista aiheutuneet todelliset kiinteät ja muuttuvat kustannukset. Lisäksi selvitetään sekä haudalle valittavan kasvin, että haudan pintamateriaalin vaikutus hoidon kustannuksiin.

2 HAUTOJEN HOITOA OHJAAVAT LAIT JA SÄÄNNÖT

Keskeisimmät lait joissa ohjataan hautojen hoitoa, ovat hautaustoimilaki ja kirkkolaki. Tarkempia haudan hoidon ohjeistuksia annetaan seurakunta-kohtaisissa ohjesäännöissä sekä hautausmaakohtaisissa käyttösuunnitelmissa.

2.1 Hautaustoimilaki ja kirkkolaki

Vuonna 2004 voimaan tulleessa hautaustoimilaissa veloitetaan evankelisluterilaisen kirkon seurakuntia tai seurakuntayhtymiä ylläpitämään yleisiä hautausmaita. Lisäksi laissa säädetään hautaustoimessa perittävistä maksusta siten, että mm. haudan hoidosta perittävät maksut saavat olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset. (Halttunen, Pihlaja & Voipio 2008, 513–514.)

Kirkkolaissa määrätään hautoja pidettäväksi hautausmaan arvoa vastaavasti hoidettuna. Haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Seurakunta tai seurakuntayhtymä voi myös sopia hautaoikeuden haltijan kanssa, että seurakunta ottaa korvauksesta määrääjäksi vastuun haudan hoidosta. Tämän lisäksi seurakunnalla on mahdollisuus tehdä sopimuksia hautojen hoidosta siten, että hoitokorvaukset sijoitetaan erityiseen hautainhoitorahastoon, jonka varoilla haudat hoidetaan. (Halttunen ym. 2008, 155.)

Hautojen hoitamattomuudesta on kirkkolaissa lisäksi säädetty sanktio. Jos haudan hoito on olennaisesti laiminlyöty, voidaan hautaoikeuden haltijaa velvoittaa kunnostamaan haudan vuoden määräajassa. Jos hän ei sitä tee, voidaan hautaoikeus julistaa menetetyksi. (Halttunen ym. 2008, 155.)

2.2 Espoon seurakuntayhtymän sääntökokoelma

Espoon seurakuntayhtymän sääntökokoelma ohjaa hautauspalveluiden toimia. Hautojen hoitoon liittyviä määräyksiä löytyy sekä Hautaustoimen ohjesäännöstä, että hautausmaakohtaisista käyttösuunnitelmista. Nämä sääntökokoelman osat ovat vahvistettu tuomiokapitulissa.

Espoon seurakuntayhtymän hautaustoimen voimassa oleva ohjesääntö on vahvistettu Espoon hiippakunnan tuomiokapitulissa vuonna 2006. Ohjesäännössä todetaan, että hautaa on hoidettava niin kuin siitä on erikseen säädetty ja kunkin hautausmaan käyttösuunnitelmassa määrätty.

Kaikilla Espoon seurakuntayhtymän hautausmailla on oma hautausmaakohtainen käyttösuunnitelmansa. Kirkon hautausmaan käyttösuunnitelma on vahvistettu Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulissa vuonna 1997.

Kirkon hautausmaan käyttösuunnitelmassa (1997) on määräykset mm. hautauksen jälkeen haudan hoitokuntoon saattamisesta, yhteisenä nurmi-

pintana hoidettavista hautaosastoista, sotaveteraanien yleishoitokustannusten maksuvapautuksista, tietyn korkuisten kasvien istutuskielemistä sekä tiettyjen hautaosastojen kukkapenkkin sijainnista.

Hautauspalveluiden toimintaa ohjaamaan on myös laadittu toimintakäsikirja. Toimintakäsikirjan yksi osa-alue käsittää hautojen hoitoa. Toimintakäsikirjassa määritellään mm. hautojen hoidon tavoitteet, laatuvaatimukset, vuosittaiset hoitotoimenpiteet ja istutettavien kasvien määrät.

2.3 Hautainhoitorahasto

Seurakunnat voivat sijoittaa hautojen hoitosopimusten hoitokorvaukset erityiseen hautainhoitorahastoon. Hoitosopimusten alaiset haudat hoidetaan tämän rahaston varoilla. (Halttunen ym. 2008, 155.) Hautainhoitorahastoja on perustettu suurimpiin kaupunkiseurakuntiin jo 1920-luvulta lähtien (Ilonen 1999). Nykyään valtaosassa kaikista seurakunnista on hautainhoitorahasto (Kirkkohallituksen yleiskirje, 2005).

Hautainhoitorahastot toimivat, hautaustoimesta erillään, itsenäisinä yksiköinä (Heng 1994, 69). Rahastojen varoja ja omaisuutta on hoidettava erillään seurakuntien muusta omaisuudesta (Kirkkohallituksen yleiskirje, 2005). Kirjanpidossa rahastolla on oma kate sekä oma tuloslaskelma (Aaltonen ym. 2005, 137).

Haudan hoitomaksut tulee määrätä siten, että hoidosta maksettu suoritus ja sen tuotto yhteensä vastaavat hoitokustannuksia koko sovitulta ajalta. Lisäksi tulee huomioida, että haudan hoitoa varten vastaanotettua rahaa ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen. (Kirkkohallituksen yleiskirje, 2005).

Espoon seurakuntien hautainhoitorahaston säännöissä (1986) on määrätty, että rahaston vuosivoitto käytetään joko pääoman lisäämiseen tai rahaston omiin tarkoituksiin. Rahaston varoja onkin sidottu rahoitusarvopapereihin sekä asunto-osakkeisiin. Rahasto omistaa yhteensä 19 asunto-osaketta. Espoon seurakuntien hautainhoitorahastolla ei ole omaa henkilökuntaa, vaan hautojen hoito toteutetaan hautaustoimen resursseilla. Palkat maksetaan kuitenkin rahaston varoista. (Espoon seurakuntayhtymän tilinpäätös 2011, 2012.)

Hautainhoitorahaston tuloja ovat hautojen hoitosopimuksista maksetut suoritukset sekä hautainhoitorahaston omistamien asunto-osakkeista maksetut vuokrat. Menoihin voidaan lukea maksetut palkat henkilöstösivukuluineen, asunto-osakkeiden yhtiövastikkeet sekä ostetut tarvikkeet. Tarvikkeita ovat muun muassa hoitohaudoille istutettavaksi hankitut ryhmäkasvit, lannoitteet, kasteluvesi ja kasvualusta. (Espoon seurakuntayhtymän tilinpäätös 2011, 2012.)

3 HAUTOJEN HOITAMINEN

Arkkipiispa Jukka Paarma (2002, 8) on todennut, että hautausmaiden kaunis yleisilme ja hieno hautausmaakulttuuri kertovat omaa kulttuuriaan, historiaansa, vanhempiansa ja esivanhempiansa kunnioittavasta sivistyskansasta.

Haudan hoitaminen ja haudalla hiljentyminen ovat omalta osaltaan luonnollista surutyötä (Heng 1994, 14). Haudan hoitamisen ohella myös kukkien ja kynttilöiden vienti haudalle on omaisten mahdollisuus muistella vainajaa (Erämaja 2006, 324). Vuonna 1998 suoritettiin Lontoon hautausmailla tutkimus haudalla kävijöistä. Tutkimuksessa ilmeni, että monille kävijöistä haudan hoitaminen merkitsi lähes fyysistä kontaktia vainajaan. (Erämaja 2006, 316.)

Hautausmaalle haudataan, siellä tehdään surutyötä ja siellä hoidetaan hautoja, nämä kaikki tekevät hautausmaasta elävän. Hoidetut haudat voivat olla kuin kauniita pienoispuutarhoja, joita ohikulkijatkin pysähtyvät ihailemaan. (Heng 1994, 18, 68.) Hautausmaa on paikka hiljentymiselle ja hartauden harjoittamiselle, missä jokaisen yksittäisen haudan hoito on tärkeää vaikuttaen koko hautausmaan kokonaisilmeeseen (Hietakangas-Koch & Koch 1990, 91).

3.1 Haudan hoidon historiaa

Siihen aikaan kun vainajat haudattiin joko kirkon alle tai kirkon vieressä olevalle hautausmaalle, ei hautoja ollut tapana hoitaa eikä koristella kukkasin. Tapa hoitaa hautoja syntyi vasta 1800-luvulla, sen jälkeen kun kirkkoon hautaaminen kiellettiin vuonna 1823. (Erämaja 2006, 318, 322.)

Tavallisen kansan hautausmuotona oli pitkään rivi- tai linjahauta eli eräänlainen joukkohauta, pitkä kaivanto johon arkut sijoitettiin viere viereen. Tämän vuoksi oli lähes mahdotonta tietää missä kukin vainaja lepäsi. Vaikka 1700-luvun lopulla perustettiin erillisiä, tilavampia hautausmaita, säilyi linjahauta edelleen tavallisen kansan vallitsevana hautausmuotona. (Aaltonen, Palo, Rimpiläinen, Rintala, Ruotsalo & Särkiö 2005, 50–51.)

Maallisen ja kirkollisen esivallan puuttuessa hautausasioihin 1800-luvun lopulla, alkoi Suomen hautausmaakulttuuri muuttua voimakkaasti. Ehdoton maahan hautaaminen säädettiin vuoden 1879 terveydenhoitolaissa. Lisäksi vuoden 1927 terveydenhoitolaissa kiellettiin vanhanmallinen linjahauta. Tästä seurasi, että voitiin varmasti tietää kunkin vainajan leposija. (Aaltonen ym. 2005, 51.)

Valistuksen aikana syntynyt puutarhaharrastus näkyi Länsi-Suomen hautausmailla vasta 1800-luvun lopulla. Hautausmaiden ensimmäisiä istutuksia olivat muistopuut säätyläishaudoilla. Pian myös rahvas alkoi istuttaa puita haudoille säätyläisten esimerkin mukaisesti. Siinä missä säätyläiset

suosivat jalopuita, niin rahvas istutti koivuja, haapoja, tuomia ja pihlajia. Joissain paikoin pidettiin jopa velvollisuutena, että se joka hautasi vainajan, istutti hautausmaalle myös yhden puun. (Ilonen 1999.)

Ensimmäiset hautakukkaistutukset kasvoivat säätyläisten ja rikkaiden kirkkomaahautoilla. 1880-luvulla Helsingin Hietaniemen ja Turun hautausmailla kukkaistutukset olivat jo tavallisia. Hietaniemestä istutettiin muun muassa kehäkukkaa, daalioita, krysanteemeja, auringonkukkaa ja saniaisia. Turussa yleisiä kukkia olivat lumikellot, sinivuokot ja kielot. Maa-seudun hautausmailla hautakukkaa oli 1800-luvun lopulle asti lähinnä vain rikkaiden haudoilla. (Ilonen 1999.)

Vuoden 1897 terveydenhoitolaissa määrättiin myös, että hautausmaa tuli pitää tarkoituksenmukaisella istutuksella varustettuna. Tämä lisäsi hautausmaiden viihtyvyyttä ja hautojen tarkan sijainnin tietäminen houkutteli ihmisiä vierailemaan hautausmailla muulloinkin kuin hautauksen yhteydessä. (Aaltonen ym. 2005, 52–53.)

1900-luvun alkupuolella alettiin nähdä hautausmaiden hoidon paraneminen kulttuuritehtävänä ja menneiden sukupolvien muiston vaaliminen isänmaalliseksi kunnia-asiaksi. Tätä edesauttoi hautausmaiden ensimmäinen malliohjesääntö, joka annettiin vuonna 1929 piispainkokouksessa sekä Hautausmaiden Ystävät ry perustaminen vuonna 1933. Hautausmaavalistus sai aikaan, että alettiin viettää muun muassa sekä hautausmaiden hoitotalkoita että hautausmaajuhlia. Eräät seurakunnat alkoivat ottaa hautoja hoitoon maksua vastaan ja myös hautausmaapuutarhureiden virkoja alettiin kehittää. Lisäksi monet seurakunnat alkoivat pitää rivi-hauta-alueita kunnossa yhtenäisinä nurmikkoina. (Lempiäinen 1990, 16; Ilonen 1999.)

Itä- ja Pohjois-Suomen hautausmaat olivat vielä 1900-luvulla luonnonläheisempiä ja vaatimattomampia kuin Länsi-Suomessa. Monet hautausmaat olivat lähinnä metsähautausmaita. Kaupunkien hautausmailla esiintyi kuitenkin istutuksia ja uusia vaikutteita kulkeutui sisämaahan myös pappien mukana. (Ilonen 1999.)

3.2 Hoidon laiminlyönti

Hautaoikeuteen liittyy hoitovelvoite, joka päättyy aikaisintaan koskemattomuusajan loputtua. Hauta on pidettävä hautausmaan arvoa vastaavassa kunnossa. Hoidon taso voi kuitenkin olla vaikeasti määriteltävissä. (Heng 1994, 11.) Haudan pitämiseksi siistinä riittää, että haudan pinta on hoidettu. Kukkien istuttamista haudalle ei edellytetä ja toisaalta pelkkä kukkien istuttaminen ei riitä haudan pitämiseksi siistinä.

Hautaustoimea ohjaavista laista ja säännöistä löytyvät määräykset haudan hoidon laiminlyönnin sanktiosta. Kirkkoneuvosto tai yhteinen kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijaa kunnostamaan hauta, mikäli katsotaan, että haudan hoidon olennaisesti laiminlyöty. Haudan haltijalle annetaan vuoden määräaika kunnostamiseen. Mikäli hautaa ei kunnosteta määräajassa, voidaan hauta hautaoikeus julistaa menetetyksi. Haudan hoi-

tamattomuuden arvioinnin edellytyksenä on, että hautausmaan ylläpitäjä seuraa ja dokumentoi hautojen hoidon tilannetta. (Aaltonen ym. 2005, 136–137, 142.)

Kirkkoneuvoston veloitteesta kunnostaa hauta sekä hautaoikeuden menettämisestä on tiedotettava haudan haltijaa kirkkolaisissa säädetyllä tavalla. Mikäli haudan haltijan osoite on tiedossa, lähetetään päätös oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen tiedoksi kirjeitse. Osoitetietojen puuttuessa tiedotetaan päätöksestä haudalle laitettavalla ilmoituksella. Lisäksi siitä tulee kuuluttaa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. (Halttunen ym. 2008, 157–158, 251.)

3.3 Hautojen hoito Espoon seurakuntayhtymässä

Haudan hoidosta vastaa haudan haltija. Mikäli haudan haltijalla ei ole mahdollisuutta hoitaa hautaa itse, voi haudanhoitopalvelut tilata Espoon seurakuntayhtymältä. Haudanhoitosopimukset sovitaan Espoon seurakuntayhtymän hautatoimiston kanssa.

Haudanhoitosopimuksia voidaan tehdä pinnanhoidosta, kukkien hankinnasta ja istutuksesta sekä kukkien hoidosta. Kukkien hoitosopimus voidaan myös tehdä omaisten itse tuomista kukista. Hoitokausi alkaa 1.6. ja loppuu 30.9. Hoitoja voidaan pääsääntöisesti tilata yhdeksi tai viideksi vuodeksi. Mikäli hauta sijaitsee pakollisen pinnanhoidon alueella, sovitaan pinnanhoidosta aina hautauksen yhteydessä. Pakollisen pinnanhoidon sopimusaika on hautausmaasta ja pakollisen pinnanhoidon alueesta riippuen joko 20, 25 tai 40 vuotta.

Ainaishoitosopimuksia on Espoon seurakuntayhtymän hautausmailla edelleen voimassa 238 kappaletta. Ainaishoitosopimusten myynti lopetettiin Espoossa vuonna 1955. (Wilén, sähköpostiviesti 5.11.2012.)

Kirkon, Kappelin ja Kellonummen hautausmaille voidaan sopia kaikista tarjolla olevista hoidoista. Kukkien hankinta, istutus ja hoitosopimusten teko on kuitenkin mahdollista vain jos haudalla on voimassaoleva pinnanhoitosopimus. Gräsan urnalehdon haudoille on seurakuntayhtymän toimesta istutettu monivuotiset maanpeitekasvit. Tapiolan urnalehdon hauta-alueet hoidetaan yhtenäisenä nurmipintana. Näistä johtuen Gräsan ja Tapiolan urnalehdon haudoille ei ole mahdollista tilata kukkien hankintaa, istutusta tai kukkien hoitoa.

Espoon seurakuntayhtymän hautausmaille palkataan vuosittain noin 100 kausityöntekijää hoitamaan seurakuntayhtymän hoidettavaksi uskottuja hautoja sekä suorittamaan hautausmaan ylläpitotöitä. Kausityöntekijöiden työajasta yli puolet on hautojen hoitoon liittyviä töitä. Koko hautaustoimen hautojen hoitoon käytetystä työajasta on lähes 90 prosenttisesti kausityöntekijöiden suorittamaa.

3.3.1 Hiekkapinnan hoito

Hiekkapinnanhoidon tavoitteena on, että haudan pinta on yleisilmeeltään aina siisti. Vuosittaisiin hoitotoimenpiteisiin kuuluvat kevät- ja syyskunnostukset, rikkakasvien torjunta ja mekaaninen puhtaanapito. Lisäksi tarvittaessa haudan pintahiekkaa lisätään tai vaihdetaan kokonaan. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Hiekkapintainen reunakivellinen hauta on yleensä kooltaan 0,9 x 2,0 m. Reunakivien ollessa yleensä paksuudeltaan noin 0,15 m, jää hiekkapinnan pinta-alaksi noin 1,02 m².

3.3.2 Nurmipinnan hoito

Nurmipinnanhoidon tavoitteena on, että haudalla kasvava nurmikko säilyy elinvoimaisena voimakkaasta kulutuksesta huolimatta ja on yleisilmeeltään aina siisti. Vuosittaisiin hoitotoimenpiteisiin kuuluvat kevät- ja syyskunnostuksien, nurmenleikkuun ja lannoituksen lisäksi myös nurmikon raja- ja kastelu. Nurmikon pituus pidetään 4-12 cm:n pituisena. Tarvittaessa tehtäviin hoitotoimenpiteitä ovat muun muassa paikkaus, kalkitus ja viljavuustutkimuksen teko. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Nurmipintaisen haudan koko vaihtelee haudan sijainnista riippuen. Reunakivellisillä hauta-alueilla yleisin haudan koko on 0,9 x 2,0 m ja yhtenäisillä nurmialueilla 1,2 x 2,5 m.

3.3.3 Ryhmäkasvien hoito

Kukkien hoidon tavoitteena on, että kasvien tulee aina olla hyvässä kasvukunnossa ja lajilleen tyypillisiä. Hoitohautoilla kasvavien istutusten yleisilme tulee aina olla moitteeton. Vuosittaisiin hoitotoimenpiteisiin kuuluvat kevät- ja syyskunnostukset, istutus ja paikkaistutus, kastelu sekä kasvuston siistiminen. Lisäksi kukkahoitoihin kuuluvat myös tukeminen, lannoitus, raja- ja tarvittavat kasvinsuojelutoimenpiteet. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Kevätkunnostuksessa kasvualusta vaihdetaan tai sitä lisätään tarpeen mukaan sekä lannoitetaan. Riittävällä lannoituksella taataan runsas kukinta koko kesäksi. Istutuksen yhteydessä varmistetaan, että kasvit istutetaan oikeaan syvyyteen. Kasveja kastellaan siten, että ne näyttävät aina elinvoimaisilta. Hoitohautojen istutukset pyritään tarkistamaan kerran viikossa. Tarkistuksen yhteydessä kasvusto siistitään, rikkakasvit kitketään ja kasvualusta kuohkeutetaan tarvittaessa. Syyskunnostuksessa yksivuotiset kasvit poistetaan ja kukkapenkkiin lisätään kasvualustaa tarpeen mukaan sekä muotoillaan siistiksi. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Istutettavien kasvien määrä riippuu niiden koosta. Istutettavien ryhmäkasvien määrä on esitetty taulukossa 1. Isoihin ryhmäkasveihin kuuluvat muun muassa mukulabegonia, uudenguineanliisa, veranpisarat sekä pelar-

goniat. Keskikokoisia ryhmäkasveja ovat muun muassa ahkeraliisa, päivänhattu ja kesäneilikka. Pieniin ryhmäkasveihin taas luetaan muun muassa kesäbegoniat ja samettikukat. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012). Toimintakäsikirjan istutettavien kasvien määrä on kuitenkin ohjeellinen. Ryhmäkasvien määrään vaikuttavat myös muistomerkin ja kukkapenkin koko. Tavoitteena on, että lopputuloksena olisi mahdollisimman sopusuhtainen ja hyvännäköinen hauta. Kukkapesän tilavuus yhden hautapaikan levyisellä haudalla on keskimäärin 0,05 m³.

TAULUKKO 1 *Haudalle istutettavien ryhmäkasvien määrä*

Haudan leveys / hautapaikkaa	Ryhmäkasvin kokoluokka (kasvien lukumäärä)		
	Iso	Keskikokoinen	Pieni
1	3	6	9
2	4	8	12
3	5	10	15

Haudoille istutettavat ryhmäkasvit valitsee hautausmaasta vastaava puistopuutarhuri. Kasvien valinnassa otetaan huomioon kasvupaikan olosuhteet sekä haudan mahdollinen muistomerkki. Ryhmäkasvien istutukset alkavat yleensä 10.6. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012). Omaisilla on monesti toiveita kasvivalintaan liittyen. Nämä toiveet pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan. Lopullisen kasvivalinnan tekee kuitenkin hautausmaan hoitohenkilökunta.

Kukkienhoidon voi myös tilata omaisten itse tuomille kasveille. Hoitotoimenpiteet ovat tällöin samat kuin seurakuntayhtymän istuttamille kasveille, lukuun ottamatta paikkaistutusta. Mikäli omaisen tuoma kasvi kuolee esimerkiksi hoidon laiminlyönnistä, tällöin kasvi kuitenkin korvataan.

Seurakuntayhtymän toimesta istutettujen ryhmäkasvien lisäksi haudalle istutetut, omaisten tuomat kasvit, hoidetaan toimintakäsikirjan (viite D.4.9, 2012) ohjeistuksen mukaisesti.

3.3.4 Ryhmäruusujen hoito

Ryhmäruusuja istutettiin aikaisemmin suurelle osalle haudoista joihin tilattiin viiden vuoden kukkahoito. Viiden vuoden kukkahoitoa jopa kutsuttiin ruusuhoidoksi. Nykyään ryhmäruusujen määrää on pyritty vähentämään ja esimerkiksi Kellonummen hautausmaalla on ruusujen istuttamisesta hoitohaudoille luovuttu kokonaan. Kirkon hautausmaalla ryhmäruusujen osuus on noin 15 % kaikista kukkahoidoista.

Ryhmäruusujen hoidon tavoitteena on, että ruusujen tulee olla hyvässä kasvukunnossa ja lajilleen tyypillisiä. Hoitohautojen istutusten yleisilme tulee myös aina olla moitteettomassa kunnossa. Vuosittaisiin hoitotoimenpiteisiin kuuluvat kevät- ja syyskunnostukset sekä leikkaukset keväisin ja syksyisin, paikkaustarpeen tarkistus ja tarvittaessa paikkaistutus. Ruusujen

hoitotoimenpiteisiin kuuluvat lisäksi kastelu, kasvuston siistiminen, lannoitus, rajausta ja tarvittaessa kasvinsuojelutoimenpiteet. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Kevätkunnostuksessa kuolleet taimet poistetaan, suoritetaan leikkaukset ja kasvualusta vaihdetaan tai sitä lisätään tarpeen mukaan sekä lannoitetaan. Mahdolliset paikkaistutukset tehdään kevätkunnostuksen yhteydessä tai tarvittaessa myöhemmin. Istutuksen yhteydessä varmistetaan, että ruusut istutetaan oikeaan syvyyteen. Kasveja kastellaan siten, että ne näyttävät aina elinvoimaisilta. Hoitohautojen istutukset pyritään tarkistamaan kerran viikossa. Tarkistuksen yhteydessä kasvusto siistitään, rikkakasvit kitketään ja kasvualusta kuohkeutetaan tarvittaessa. Syyskunnostuksessa ruusuhaudalla kasvavat yksivuotiset kasvit poistetaan ja suoritetaan ruusujen syysleikkaus sekä lisätään kukkapenkkiin kasvualustaa tarpeen mukaan ja penkki muotoillaan siistiksi. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Valinnan ryhmäruusujen istutuksesta tekee hautausmaasta vastaava puisto- ja puutarhuri. Istutus päätökseen vaikuttavat kasvupaikan olosuhteet ja haudan mahdollinen muistomerkki. Istutettavien ruusujen määrässä noudatetaan ohjeellisesti toimintakäsikirjan ohjetta siten, että yhden hautapaikan levyiselle haudalle istutetaan kolme ja kahden levyiselle haudalle neljä ryhmäruusua. Ryhmäruusujen määrä lisääntyy yhdellä jokaista haudan paikkaleveyttä kohden. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012). Ryhmäruusujen istutus aloitetaan toukokuun lopulla ja istutustyö pyritään suorittaa ennen ryhmäkasvien istutuksia. Ryhmäruusujen lisäksi haudan kukkapenkkiin istutetaan ruusujen eteen reunakasviksi hopeavillakot.

3.3.5 Perennojen hoito

Espoon seurakuntayhtymän hautausmailla ei ole otettu perennoja vaihtoehdoksi hoitohaudalle istutettaviksi kasveiksi. Suurin osa omaisista asettaa haudalle istutettavan kasvin vaatimuksiksi, että kasvi olisi mahdollisimman näyttävä ja sen tulisi kukkia koko kesän. Ongelmaksi on koettu tällaisen hoitohaudalle sopivan perennan löytäminen.

Eräille ainaishoitohaudoille on kuitenkin päädytty istuttamaan hautakasviksi perennaa. Näillä haudoilla ei hautausmaan henkilökunnan seurannan mukaan ole haudalla vierailevia omaisia. Istutettaviksi perennoiksi näille ainaishoitohaudoille on valittu kuunilija, jaloangervo ja herttavuorenkilpi.

Perennojen hoidon tavoitteena on, että kasvit ovat hyvässä kasvukunnossa ja lajilleen tyypillisiä sekä pyritään mahdollisimman pian istutuksen jälkeen täyteen peittävyteen. Perennaistutuksen tulee olla yleisilmeeltään aina moitteettomassa kunnossa. Vuosittaisiin hoitotoimenpiteisiin kuuluvat kevät- ja syyskunnostukset ja paikkaustarpeen tarkastus. Hoitotoimenpiteisiin kuuluvat lisäksi myös lannoitus, kasvuston siistiminen, rajausta ja kastelu. Tarvittaessa suoritettaviin hoitotoimenpiteisiin kuuluvat paikkaisutus ja jakaminen. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Kevätkunnostuksen yhteydessä poistetaan kuolleet kasvit ja niiden osat sekä suoritetaan mahdollinen paikkaistutus sekä suoritetaan näyttävän kukinnan ja kasvun takaava lannoitus. Perennojen kasvukunto pidetään jakamalla jatkuvasti parhaalla mahdollisella tasolla. Jakaminen tehdään kyseisen lajin vaatimusten mukaisesti. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

3.3.6 Ryhmäkasvien ja -ruusujen hankinta hoitohaudoille

Hoitohaudoille istuttavien kasvien suunnittelu alkaa edellisellä kauden lopulla. Hautausmaiden puistopuutarhurit tekevät istutussuunnitelmat ja laskevat tarvittavien kasvien lukumäärät. Ylipuutarhuri kokoaa kasvilistat ja kilpailuttaa kaikkien hautausmaiden hoitohaudoille tulevat kasvit.

Lajikemäärä on pysynyt viimevuosina noin 30 kappaleessa, kasvien kokonaismäärän ollessa noin 18 500 kappaletta. Hankintalain kansallisen kynnysarvon tavara- ja palveluhankinnoista noustua vuonna 2010 30 000 euroon jää Espoon seurakuntayhtymän hoitohaudoille tilattavien kasvien arvolisäveroton arvo alle tämän kynnysarvon (JulkHankL 15 §). Hankinta tehdään Espoon seurakuntayhtymän hankintasäännön (2011) mukaisesti, hyvää hankintamenettelyä noudattaen.

Espeen seurakuntayhtymän hankintasääntö (2011) ohjeistaa kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa käytettäväksi hankintamenettelynä tarjouskilpailua kevennettyä rajoitettua menettelyä. Tässä menettelyssä pyydetään tarjouksia yleensä 3–5 toimittajalta. Toimittajat ovat etukäteen hyviksi ja luotettaviksi arvioituja ja kyseisestä hankinnasta vastaavan hankintayksikön valitsemia. Tarjouksia vertaillaan joko pelkän hinnan perusteella tai kokonaistaloudellisen edullisuuden mukaan. (Hankintasääntö, 2011.)

Ryhmäkasvien tarjouspyynnöt lähetetään yleensä syyskuun lopulla ja tarjousten vertailu ja hankintapäätös tehdään lokakuun lopulla. Hyväksyttävistä tarjouksista valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Hankintapäätöstä tehtäessä vaikuttavat päätökseen sekä hinta, että tarjoajan referenssit, siten että hinnalla on suurempi painoarvo. Referenssien arviointia varten pyydetään tarjoajilta selvitystä aiemmista vastaavista ryhmäkasvien toimituksista ja niiden säännöllisyydestä seurakunnille. Itse tilaus tehdään valitusajan jälkeen marraskuussa.

Ryhmäruusujen vähäisen määrän, ja näin ollen myös hankinnan alhaisen arvon, takia ne voidaan hankkia suoraan hankintana. Ruusujen tilaus tehdään yleensä edellisen vuoden elokuussa. Vuodelle 2012 tilattiin kaikille hautausmaille yhteensä 440 ryhmäruusua. Hankinnan arvonlisäveroton arvo oli tällöin noin 3400 euroa.

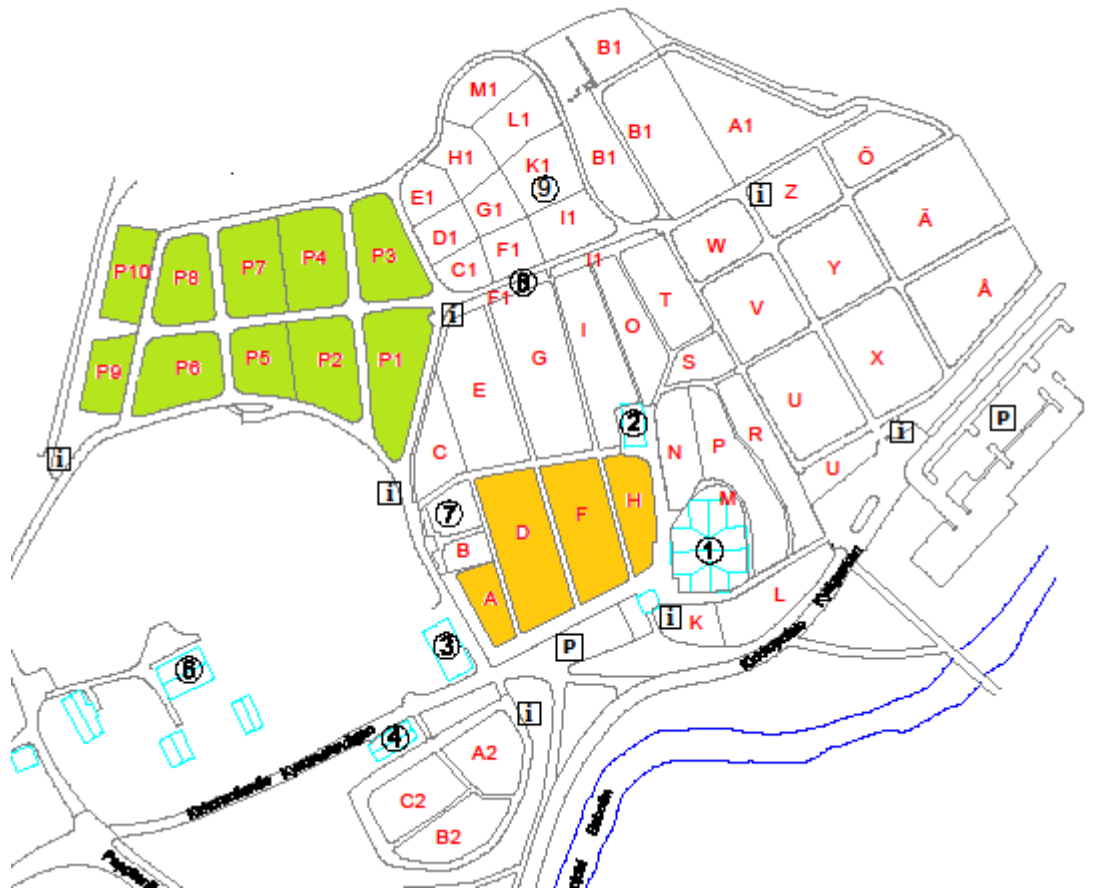
4 HAUTOJEN HOIDOSTA AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN SELVITTÄMINEN

Tämän selvitystyön menetelmä on kvantitatiivinen. Kerätyn aineiston perusteella suoritetaan kustannuslaskentaa. Laskennassa otetaan huomioon käytetyn työajan perusteella palkkakustannukset sekä hoitohautojen materiaalikustannukset. Laskennassa huomioidaan lisäksi hoitohautoihin kohdistuneet konetyökustannukset.

4.1 Selvitystyön rajaus

Selvitystyöstä rajataan pois hautainhoitorahaston sijoitustoiminta ja sen vaikutukset hoitohintoihin. Tutkimuksen perusjoukkona ovat kaikki Espoon seurakuntayhtymän hoitohaudat. Selvitystyötä rajataan myös hoitohautojen osalta siten, että perusjoukon otokseksi on valittu Kirkon hautausmaalta muutama hautaosasto sekä hiekkapintaisista, että nurmipintaisista haudoista. Tulosta sovelletaan muihin vastaaviin hoitohautoihin kaikilla Espoon seurakuntayhtymän hautausmailla.

Kirkon hautausmaalla osastot A, D, F ja H valittiin edustamaan reunakivellisiä hautaosastoja. Valtaosa haudoista näissä osastoissa ovat hiekkapintaisia ja reunakivellisiä. Hoitohautojen hoito on tällä alueella, reunakivellisten hautojen takia käsityövoittoista ja näin myös aikaa vievää. Osastoilla P1–P10 on kaikilla haudoilla yhtenäinen nurmipinta. Näillä osastoilla hautojen pinnanhoito on kokonaan koneellistettua. Alueiden sijainti on esitetty kuvassa 1.

KUVA 1 Kirkon hautausmaa

4.2 Selvitystyön aineisto

Espeen Seurakuntayhtymän hautausmailla on tehty vakinaisen henkilökunnan työtuntiseurantaa jo vuodesta 2002. Tästä seurannasta pystytään selittämään kuinka suuri osuus työtunneista on kohdistunut hoitohautoihin.

Jotta tutkimuksen tavoitteissa esitettyihin kysymyksiin saataisiin vastauksia, on selvitettävä myös tiettyihin hoitotoimenpiteisiin kuluva aika. Näitä hoitohautojen yksittäisiä hoitotoimenpiteitä suorittavat hautausmailla määräjäksi palkattavat kausityöntekijät. Tutkimustyön rajauksen mukaisesti valituilla hautausmailla on suoritettu vuosina 2007, 2008, 2009 ja 2011 yksityiskohtaista kausityöntekijöiden työtuntiseurantaa. Tätä tarkempaa työtuntiseurantaa ei siis suoriteta kaikilla hautausmailla.

Työtuntien seuranta varten laadittiin liitteen 1 mukainen lomake. Työtuntien seuranta annettiin kyseisestä alueesta vastaavalle kausityönjohtajalle.

Kustannuksiin vaikuttavat materiaalikustannukset ja muut hankintakustannukset saadaan sähköisestä laskujenmaksutietojärjestelmästä. Laskujen maksun yhteydessä kohdistetaan maksu kustannuspaikan eli kyseisen hautausmaan lisäksi myös oikealle tilille. Hoitohautojen maksuille on tiliöity

budjetinlaadinnan yhteydessä tietty määräraha, jolta nämä laskut veloitetaan.

5 SELVITYSTYÖN KUSTANNUSLASKENTA

Hautojen hoidon työaikameneikki selvitetään työtuntiseurannasta kerätyn aineiston avulla. Palkkakustannuksissa huomioidaan kaikki työnantajalle aiheutuvat kustannukset. Kustannukset määritellään hautakohtaisesti jokaiselle hoitomuodolle erikseen. Haudanhoidon kokonaiskustannuksissa huomioidaan lisäksi myös hoitotyöstä aiheutuneet konetyö- ja materiaalikustannukset.

5.1 Seurantalomakkeen työtunnit

Seurantalomakkeille merkityistä työtunneista tehtiin ensin yhteenveto (Liite 2, taulukko 1), jossa eroteltiin tunnit haudan pintamateriaalin ja haudalla kasvavan ryhmäkasvin mukaan. Koska tietyissä tuntimäärissä oli selvää eroavaisuutta, tuli aiheelliseksi tarkastella tunteja tarkemmin.

Etenkin vuoden 2007 työtunnit erosivat tietyiltä osin merkittävästi muiden seurantavuosien tunneista. Jo tässä vaiheessa selvisi, että ruusu- ja kesäkukkahautojen hoidon kustannusten vertailu tulisi olemaan erittäin haastavaa. Syynä oli muun muassa, että hautojen hoitoon kulunutta aikaa ei ollut läheskään aina eroteltu haudalla kasvavan kasvin mukaan. Tarkoituksena oli ollut, että työntekijöiden suorittaessa hoitokierrosta osa olisi tehnyt pelkästään ruusuhautoja ja osa kesäkukkahautoja. Näin ei kuitenkaan menetelty. Ruusu- ja kesäkukkahoitohautojen kustannusten välisen eron selvittämisestä luovuttiin tässä vaiheessa.

Työtuntien seurantalomakkeeseen merkityistä työtehtävistä koottiin taulukko. Tästä taulukosta (Liite 2, taulukko 2) kävi ilmi, että tietyt työtehtäviä ei ollut kirjattu lainkaan. Tämän pohjalta tulikin aiheelliseksi selvittää työtehtäväkohtaiset tuntimenekit (Liite 2, taulukko 3 ja 4).

Liitteen 2 taulukoita 3 ja 4 tutkimalla voitiin päätellä, että tietyinä vuonna työtunteja merkityissä oli yhdistetty työtehtäviä. Esimerkiksi vuonna 2007 osastoilla A, D, F ja H oli jätetty erottelematta kesäkukkapenkkien tekoon ja kesäkukkien istutukseen kulunut tuntimäärä. Samoin vuonna 2007 oli nurmenleikkuuseen ja hoitohautojen hoitoon kulunut aika huomattavasti pienempi kuin muina vuosina. Lisäksi silmiinpistävää oli samaisen vuoden hoitohautojen kukkapenkkien syyskunnostukseen kulunut aika. Vuoden 2008 työtunneista puuttuvat alueen syksyllä suoritettu haravointi ja lehtien puhaltaminen kokonaan.

Osastojen P1–P10 kohdalla suurimmat erot havaittiin, muihin vuosiin verrattuna, vuoden 2007 osalta kesäkukkapenkkien teko ja syyskunnostuksen sekä kesäkukkien istutuksen osalta. Vuoden 2009 kesäkukkapenkkien tekoon kulunut aika oli myös huomattavan suuri, mutta yhteenlasketuista tunneista voisi päätellä, että todennäköisesti tuntimäärään sisältyy myös kesäkukkien istutukseen ja kesäkuun hoitohautojen hoitoon kulunut aika. Vuoden 2008 tunneista puuttuu hoitohautojen kastelu kokonaan. Työtun-

timääriä tarkastelemalla voidaan päätellä, että kasteluun kulunut aika on merkitty hoitohautojen hoitotunteihin.

Liitteen 2 taulukoiden 3 ja 4 tuntien perusteella laskettiin keskimääräinen tuntimenekki (Taulukko 2) jokaiselle työtehtävälle. Laskusta jätettiin pois sellaiset työtunnit jotka selvästi poikkesivat muiden vuosien tunneista.

TAULUKKO 2 Keskimääräinen työtuntimenekki

A, D, F ja H	aika (h)
Alueen kaikki haudat	109
Kukkien kastelut	136
Kukkahoidot (osalla haudoista hiekkapinnanhoito)	667
Kukkien istutus	53
Nurmialueet leikkuu	166

P1–P10	aika (h)
Alueen kaikki haudat	7
Kukkien kastelut	107
Kukkahoidot	520
Kukkien istutus	57
Nurmialueet leikkuu	693

Jotta pystytään laskemaan työtuntimenekki yhdelle haudalle yksittäistä hoitotoimenpidettä kohden, tuli selvittää alueen kaikkien hautojen, kukkahoitohautojen, hiekkapintaisten hoitohautojen ja nurmipintaisten hoitohautojen kappalemäärät. Lisäksi tuli selvittää nurmihoitohautojen osuus koko leikattavasta nurmialasta.

5.2 Hautojen kappalemäärät

Koska hoitohautojen kappalemäärä vaihtelee hieman vuodesta toiseen, päädyttiin tässäkin tapauksessa laskemaan useamman vuoden keskimääräistä kappalemäärää.

Hautamäärien (Taulukko 3) selvittämisessä otettiin huomioon myös hoitohautojen leveydet. Pinnanhoitojen kappalemäärää laskettaessa kahden arkkuhautapaikan levyisten hautojen määrä kerrottiin kahdella ja kolmen arkkuhautapaikan levyisten hautojen kolmella. Samaa käytäntöä noudatettiin vielä tätä leveämpien hautojen kohdalla.

Yhden hautapaikan levyiseen haudan kukkapesään istutetaan yleensä kolme isoa ryhmäkasvia ja kahden hautapaikan levyiselle haudalle neljä isoa ryhmäkasvia (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012). Istutettavien kasvien lukumäärä on esitetty taulukossa 1. Kukkahoitohautojen kukkapenkit suurenvat niin ikään hautapaikan leveyden mukaan siten, että kukkapenkki

suurenee keskimäärin 1/3 jokaista lisäarkkuhautaleveyttä kohden. Kukka-hoitohautojen kappalemäärässä siis huomioitiin leveydet siten, että kahden arkkuhautapaikan levyisten hautojen määrä kerrottiin 4/3 ja kolmen arkkuhautapaikan levyisten hautojen 5/3. Samaa käytäntöä noudatettiin vielä tätä leveämpien hautojen kohdalla.

TAULUKKO 3 *Hautojen kappalemäärät*

A, D, F ja H	kpl
Kaikki haudat	655
Kukkahoidot	272
Nurmihoidot	110
Hiekkahoidot	376
Kaikki hoitohaudat	486
Kukka- ja hiekkahoito	224
Kukka- ja nurmihoito	45

P1–P10	kpl
Kaikki haudat	1437
Kukkahoidot	230

Kirkon hautausmaan kaikkien kukkahoidon tilanneiden hautojen yhteenlaskettu määrä on noin 1700 kappaletta ja pinnanhoidon tilanneita hautoja on yhteensä noin 3700 kappaletta.

5.3 Kausityöntekijöiden työtuntimenekki hautaa kohden

Työtuntimenekit (Taulukko 4) laskettiin taulukkojen 2 ja 3 arvoja hyväksikäyttäen. Ongelmaksi osoittautui osastojen A, D, F ja H kukkienhoitoon kulunut aika. Tämä sisälsi sekä nurmipintaisten, että hiekkapintaisten hautojen kukkapesien hoidon. Hiekkapintaisten haudoilla suoritetaan kukkien hoidon lisäksi aina myös hiekkapinnan hoitotoimenpiteet. Toisaalta sekä nurmi- että hiekkapintaisten haudan itse kukkapesän hoitoon kuluu sama aika. Ongelma ratkaistiin laskemalla ensin osastojen P1–P10 kukkapesien hoitoon kulunut aika hautaa kohden. Tämän jälkeen vähennettiin tätä arvoa hyväksi käyttäen osastojen A, D, F ja H kukkienhoidon ajasta kukkapesien hoitoon kulunut aika, jolloin saatiin selville hiekkapintojen hoitotoimiin kulunut aika.

Espeen Seurakuntayhtymän yksittäisten hautojen hoidosta perittävien maksujen kustannusvastaavuuden selvittäminen

TAULUKKO 4 *Työtuntimenekit*

A, D, F ja H	aika (h) / hauta
Alueen kaikki haudat	0,17
Kukkien kastelut	0,50
Kukkahoidot	2,26
Hiekkapinnanhoito	0,26
Kukkien istutus	0,20
Nurmialueet leikkuu	0,91

P1–P10	aika (h) / hauta
Alueen kaikki haudat	0,005
Kukkien kastelut	0,47
Kukkahoidot	2,26
Kukkien istutus	0,25
Nurmialueet leikkuu	0,24

5.4 Vakinaisen henkilöstön ja kausityönjohtajien työtuntimenekki

Espeen seurakuntayhtymän hautausmailla on pidetty vuodesta 2002 alkaen työtuntiseurantaa. Kustannusseurannasta ilmenee työtuntien jakautuminen eri työtehtävien kesken. Tätä kustannusseurantaa on käytetty hyväksi kausityönjohtajien ja hautausmaan vakituisen henkilöstön työtuntimenekin laskemisessa (taulukot 5 ja 6).

TAULUKKO 5 *Haudanhoidon osuus vuosittaisista työtunneista*

Nimike	Kokonais- työaika (h) / vuosi	Haudan- hoidon osuus %	Työn- tekijöitä kpl	Haudan- hoito h / v
Kausityönjohtaja	1141	45	3	1540
Erytisammattimies	1956	8	4	626
Puistopuutarhuri	1956	23,5	1	460

TAULUKKO 6 Hautakohtainen työtuntimenekki

Kausityönjohtajat	%	h / v	aika (h) / hauta
Hautojen kukkahoito	51	792	0,47
Kukkien istutus	28	425	0,25
Nurmikot/pinnat	21	323	0,09

Erityisammattimiehet	%	h / v	aika (h) / hauta
Hautojen kukkahoito	28	173	0,10
Kukkien istutus	18	114	0,07
Nurmikot/pinnat	54	339	0,09

Puistopuutarhuri	%	h / v	aika (h) / hauta
Hautojen kukkahoito	58	268	0,16
Kukkien istutus	21	98	0,06
Nurmikot/pinnat	20	94	0,03

5.5 Palkkakustannukset

Työnantajan maksettavaksi tulee työntekijälle maksettavan rahapalkan lisäksi myös muita kustannuksia. Näitä henkilöstösivukuluihin kuuluvat sosiaaliturva-, sosiaalivakuutus- ja eläkevakuutusmaksut. Henkilöstösivukulujen suuruus on 33,06 % työntekijälle maksetun palkan määrästä (Jakobson, sähköpostiviesti 29.10.2012).

Palkkakustannuksia laskettaessa tulee huomioida myös työntekijälle maksettavat lomarahat ja lomakorvaukset. Näihin korvausten suuruuteen vaikuttaa työntekijän palkanmaksun periaate, eli onko työntekijällä tunti- vai kuukausipalkka. Tuntipalkkalaiselle työntekijälle maksetaan työsuhteen päättyessä sekä lomakorvaus, että lomapalkka työsuhteen aikana kertyneistä lomapäivistä. Lomapalkan ja lomakorvauksen suuruus riippuu palvelussuhteen kestosta tai vuosisidonnaisen palkanosaan oikeuttavan ajan kertymästä (KirVESTES 2010–2012, 104.4 §). Korvauksen suuruus on 9,0–13,0 % (KirVESTES 2010–2012, 114.1 §). Valtaosalle tuntipalkkalaisista korvaus maksetaan 9,0 %:n suuruisena. Koska muutamille tuntityöntekijöistä maksetaan myös korkeampaa korvausta, päätettiin että keskimääräisiä tuntipalkkakustannuksia laskettaessa käytetään 10,0 %:n korvausta.

Kuukausipalkkaiset työntekijät pitävät yleensä kertyneet lomapäivänsä vapaana eli näistä vuosilomapäivistä ei makseta erillistä korvausta. Vuosiloman ajalta työntekijälle maksetaan normaali palkka. Kuukausipalkkaisen työntekijän lomarahan suuruus määräytyy, palvelussuhteen kestosta tai vuosisidonnaisen palkanosaan oikeuttavan ajan kertymästä (KirVESTES 2010–2012, 104.4 §). Korvauksen suuruus on jokaista täyttä lomanmääräytymiskuukautta kohden 4–6 % (KirVESTES 2010–2012, 116.1 §). Keskimääräisiä kuukausipalkkakustannuksia laskettaessa käytetään eri

työntekijäryhmille kyseisen työntekijäryhmän keskimääräistä lomarahakorvausprosenttia.

Hautausmaiden kausityöntekijät kuuluvat tuntipalkkalaisiin työntekijöihin. Kaikille muille hautausmaiden määräaikaisille työntekijöille maksetaan kuukausipalkka, kuten myös vakituksille työntekijöille. Hoitohautojen hoitoon kohdistuvia palkkakustannuksia laskettaessa huomioidaan kausityöntekijöiden palkan lisäksi myös kausityönjohtajien sekä erityisammattimiesten ja hautausmaasta vastaavan puistopuutarhurin palkanmaksusta aiheutuneet kustannukset (taulukko 14).

TAULUKKO 7 Työnantajan maksamat palkkakustannukset

Nimike	Palkka €/kk	Palkka €/h	Henkilöstö- sivukulut %	Lomapalkka	
				ja -raha korvaus %	Yhteensä €/h
Kausityöntekijä		9,63	33,06	10	13,78
Kausityönjohtaja	2066	12,67	33,06	4,5	17,44
Erityisammattimies	2380	14,60	33,06	6	20,30
Puistopuutarhuri	2305	14,14	33,06	4	19,38

Hoitohautojen hoitoon kohdistuu myös muiden Espoon seurakuntayhtymän työntekijöiden palkkakustannuksia. Näitä ovat esimerkiksi osa hautausustoimen päällikön ja kaikista hautausmaista vastaavan ylipuutarhurin palkkakustannuksista. Lisäksi tulisi huomioida muun muassa osa hautauslaitoksen, kirjanpidon, palkanlaskennan ja järjestelmätuen henkilöstön palkkakustannuksista. Nämä jätetään kuitenkin pois tämän työn kustannuslaskelmista.

TAULUKKO 8 Palkkakustannukset hoitomuotoa kohti (€)

Palkkakustannukset A, D, F ja H	Kukkien hoito	Kukkien istutus	Nurmi A, D, F ja H	Hiekka A, D, F ja H
Kausityöntekijä	38,03	2,76	12,54	3,58
Kausityönjohtaja	8,20	4,36	1,50	0,07
Erityisammattimies	4,06	1,42	1,75	0,08
Puistopuutarhuri	3,10	1,16	0,54	0,02
Yhteensä €	53,39	9,70	16,33	3,76

Palkkakustannukset P1–P10	Kukkien hoito	Kukkien istutus	Nurmi P1-P10
Kausityöntekijä	37,62	3,45	3,31
Kausityönjohtaja	8,20	4,36	1,57
Erityisammattimies	4,06	1,42	1,83
Puistopuutarhuri	3,10	1,16	0,58
Yhteensä €	52,98	10,39	7,29

5.6 Konetyötunnit

Konetyötuntien kustannuksia laskettaessa on huomioitu koneen hankintahinta, käyttöaika vuosissa, vuosittaiset huoltokustannukset ja käytetty polttoaine sekä polttoaineen kulutus (Liite 3, taulukko 1). Vuosittaiset huoltokustannukset sisältävät varaosat, öljyt ja itse huollon (Parkkisenniemi, sähköpostiviesti 31.10.2012).

Työtuntien seurantalomakkeeseen merkittiin erikseen koneilla tehdyt työtunnit. Näitä tunteja hyväksikäyttäen on taulukkoon 9 merkitty konekohtaisesti konetyön osuus nurmenleikkuusta ja laskettu aikamenekki hautaa kohden.

TAULUKKO 9 *Konetyötuntien osuus nurmenleikkuun työtunneista*

A, D, F ja H	%	h / hauta
Klippo	69	0,52
Siima	21	0,16

P1–P10	%	h / hauta
Walker	20	0,06
Klippo	39	0,11
Siima	15	0,04

Lisäksi selvitettiin muiden kuin nurmenleikkuuseen käytettävien koneiden aikamenekki hautaa kohden (Liite 3, taulukko 2). Lopuksi saatiin laskettua konetyöstä aiheutuneet kustannukset jokaista hoitomuotoa kohden (Taulukko 10).

TAULUKKO 10 *Konekustannukset hoitomuotoa kohti (€)*

Konekustannukset A, D, F ja H	Kukkien hoito	Kukkien istutus	Nurmi A, D, F ja H	Hiekka A, D, F ja H
Klippo			1,35	
Siima			0,33	
Walker				
Wille	1,04	0,65	0,03	2,94
Bobcat	0,09		0,89	0,49
Iseki + Avant	0,18	0,05	0,11	5,02
Kubota	0,04	0,04	0,12	1,35
Yhteensä €	1,34	0,74	2,81	9,79

Espeen Seurakuntayhtymän yksittäisten hautojen hoidosta perittävien maksujen kustannusvastaavuuden selvittäminen

Konekustannukset P1–P10	Kukkien hoito	Kukkien istutus	Nurmi P1–P10
Klippo			0,28
Siima			0,08
Walker			1,16
Wille	1,04	0,65	0,25
Bobcat	0,09	0,00	0,89
Iseki + Avant	0,18	0,05	0,11
Kubota	0,04	0,04	0,12
Yhteensä €	1,34	0,74	2,90

5.7 Materiaalit

Hautojen hoitoon liittyvät materiaalikustannukset hoitomuodoittain on koottu liitteen 4 taulukkoon 1. Hinnat ovat vuoden 2012 hintoja ja sisältävät arvonlisäveron.

5.7.1 Kasvualusta

Kasvualustana hoitohautojen kukkapesiin ja nurmikoille on käytetty joko itse tehtyä multaa tai ostomultaa. Kustannusten laskemisen takia tässä työssä käytetään ostomullan kustannuksia.

Kasvualusta on tilattu Hyvinkään tieluisalta Torpanpiha lannoitettu ja kalkittu multa. Hinta 18,65 € / m³. Kukkapesän tilavuus kesäkukkahaudalla on 0,05 m³. Kukkapesän koko kasvualustaa ei tarvitse vaihtaa joka vuosi. Multaa lisätään tarvittava määrä sekä kevät-, että syyskunnostuksen yhteydessä. Arviolta puolet koko kukkapesän tilavuudesta vaihdetaan vuosittain. Tarvittavan multamäärän laskemiseen käytetään täyttökerrointa 1,0 ja tiivistymiskerrointa 0,75.

Nurmialueille on käytetty samaa kasvualustaa kuin kukkapesiin. Vuosittainen paikkakylvettävä ala on arviolta 10 % koko nurmialasta. Yhden arkkuhaudan pinta-ala on osastoissa A, D, F ja H 1,8 m² ja osastoissa P1-P10 3 m². Paikkakylvöksen mullanvahvuus on noin 3 cm. Tarvittavan multamäärän laskemiseen käytetään täyttökerrointa 1,0 ja tiivistymiskerrointa 0,75.

5.7.2 Pientyökalut

Pientyökaluja ovat muun muassa kanttauslapiot, istutuslapiot, harava, kastelukannut, kottikärryt ja oksasakset. Näitä hankitaan Kirkon hautausmaalle vuosittain noin 1000 eurolla. Hoitohautojen osuus näistä kustannuksista on 55 %. Hoitohautoja koko Kirkon hautausmaalla noin 3700 kpl.

5.7.3 Lannoite

Nurmikkolannoitteena käytetään Griino permanent 2-3kk lannoitetta jonka hinta on 1,44 € / kg. Tarvittava lannoitemäärä 25 g / m². Kukkapesien lannoitteena käytetään Ficote 5–6 kk lannoitetta jonka hinta on 4,28 € / kg. Tarvittava lannoitemäärä 3 kg / m³.

5.7.4 Ryhmäkasvit

Ryhmäkasveja tilataan vuosittain noin 14 eri lajia. Määrällisesti eniten tilataan lajikkeita seuraavista lajiryhmistä: *Begonia* 'Dragon Wing', *Begonia semplefloreus*, *Begonia tuperhybrida* ja *Impatiens hawkeri*. Ryhmäkasvien kustannuksia määriteltäessä on tarkasteltu näiden yksikköhintoja.

Begonia semplefloreus kuuluu Espoon seurakuntayhtymän toimintakäsikirjan mukaan pieniin ryhmäkasveihin, muiden mainittujen kuuluessa isoihin ryhmäkasveihin. Yhden hautapaikan levyiselle haudalle istutetaan joko kolme isoa tai yhdeksän pientä ryhmäkasvia. (Toimintakäsikirja, viite D.4.9, 2012).

Hankintahinnat suhteutettiin tilattujen ryhmäkasvien määriin, ottaen huomioon myös toimintakäsikirjan ohjeistuksen haudalle istutettavien ryhmäkasvien määrän. Hinnassa on huomioitu myös tilattavien varakukkien osuus. Näin saatiin ryhmäkasvien keskimääräiseksi kustannukseksi yhden hautapaikan levyiselle haudalle 7,15 €.

5.7.5 Kasteluvesi ja automaattinen kastelujärjestelmä

Kasteluvetenä käytetään vesijohtovettä. Hinta 1,28 € / m³, jätevesimaksua ei kasteluvvedestä tarvitse maksaa. Kasteluveden tarve kukkapesille on keuhkolistä riippuen 10–20 litraa / kastelukerta. Keskimääräinen kastelumäärä 13,5 litraa ja kastelukertoja keskimäärin 23 kertaa kauden aikana.

Osastoissa P1–P10 on automaattinen sadetusjärjestelmä. Nurmialueet sadetetaan noin 20 kasvukauden aikana, sadetusmäärän ollessa 25 mm / kerta. Yhden arkkuhaudan pinta-ala on 3 m².

Automaattisen kastelujärjestelmän ohjauskeskuksen hankintahinta on noin 500 € ja käyttöaika 5 vuotta. Sektorisadetinpäitä vaihdetaan vuosittain noin 2 kappaletta, hinta sadetinpäälle on 55 €. Hoitohautojen osuus sadetettavasta pinta-alasta 60 %.

5.7.6 Nurmikonsiemenet

Nurmikonsiemenseoksena käytetään omaa erikoisseosta, joka on tilattu SG Niemiseltä hintaan 4,10 € / kg. Vuosittainen kylvettävä ala on arviolta 10 % koko nurmialasta. Yhden arkkuhaudan pinta-ala on osastoissa A, D, F ja H 1,8 m² ja osastoissa P1–P10 3 m². Tarvittava siemenmäärä 3 kg / 100 m².

5.7.7 Jätehuolto

Hoitohautojen jätteen osuus hautausmaan vuosittaisesta sekajätteestä on noin 2 m³ eli noin 0,02 tonnia. Sekajätteen nouto ja käsittelymaksu sekä astian vuokra yhteensä 203 € tonnia kohden.

5.7.8 Pintahiekka

Hiekkapintaisen haudan pintahiekkana käytetään pestyä hiekkaa, raekoko 1-8 mm. Hiekka on tilattu Rudus Oy:ltä hintaan 41,60 € / m³. Hiekkapintaisen haudan hiekkapinta-ala on 1,02 m². Pintahiekka vaihdetaan vuosittain noin 15 % hoitohautoista. Pintahiekkakerroksen vahvuus on 5 cm. Tarvittavan hiekkamäärän laskemiseen käytetään täyttökerrointa 0,9 ja tiivistymiskerrointa 0,72.

5.7.9 Käsineet ja työsuojelutarvikkeet

Kausityöntekijöitä varten tilataan joka vuosi työkäsineitä ja tarvittavia työsuojelutarvikkeita, muun muassa kuulo-, silmä- ja kasvosuojaimia sekä turvakenkiä. Tilauksen arvo noin 900 € / vuosi. Hoitohautojen osuus tästä 55 %.

5.7.10 Kasvinsuojelu

Kasvinsuojelutyöt tilataan ulkopuoliselta urakoitsijalta. Vuosittain tarvittavia kasvinsuojelutoimenpiteitä ovat kirvantorjunta, ruusujen mustalaikun ja härmän torjunta sekä Begonian harmaahomeen torjunta. Urakoitsijan on toiminut Forestum Oy. Tauti- ja tuholaistorjuntatyön hintana on ollut 49,50 € / h. Kasvukauden aikana on yleensä tarvittu kaksi ruiskutuskertaa yhteensä noin 42 tuntia.

5.8 Haudanhoidon kuonauskustannukset

Taulukkoon 11 on koottu kaikki tässä kustannuslaskennassa selvitettyt kustannukset hautaa kohti.

TAULUKKO 11 *Kokonaiskustannukset (€)*

Kustannukset A, D, F ja H	Kukkien hoito	Kukkien istutus	Nurmi A, D, F ja H	Hiekka A, D, F ja H
Palkka	53,39	9,70	16,33	3,76
Koneet	1,34	0,74	2,81	9,79
Materiaalit	3,12	7,17	0,23	0,51
Yhteensä €	57,85	17,61	19,37	14,06

Kustannukset P1–P10	Kukkien hoito	Kukkien istutus	Nurmi P1–P10
Palkka	52,98	10,39	7,29
Koneet	1,34	0,74	2,90
Materiaalit	3,12	7,17	2,40
Yhteensä €	57,44	18,30	12,59

6 SELVITYSTYÖN TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

Yksittäisten hautojen hoidon kokonaiskustannusten suurin osuus aiheutuu lähes jokaisessa hoitomuodossa palkkakustannuksista. Ylivoimaisesti suurimmat kustannukset aiheutuvat kukkien hoidon palkkakustannuksista. Kukkien hoito on kokonaan käsityötä eikä sitä voi koneellistaa millään.

Erot reunakivellisen alueen ja yhtenäisen nurmialueen kustannuksissa ovat lähinnä pinnanhoidon kustannuksissa. Osastoissa P1–P10 nurmenleikkuu on pidemmälle koneellistettua kuin osastoissa A, D, F ja H. Vaikka päältä ajettavan ruohonleikkurin tuntikohtaiset kustannukset ovat varsin korkeat, nopeuttaa sen käyttö kuitenkin työtä niin paljon, että kustannukset ovat reunakivellisen alueen nurmenhoitoa alhaisemmat.

Pinnanhoitojen kustannuksista voi myös todeta, että reunakivellisellä hauta-alueella hiekkapintaisen haudan hoidosta aiheutuu vähemmän kustannuksia kuin nurmipintaisen haudan hoidosta.

Espoon seurakuntayhtymän nykyiset hinnat sekä tämän opinnäytetyön kustannuslaskennan tulokset ovat koottuna taulukkoon 12.

TAULUKKO 12 *Hintojen vertailu (€)*

	Esrky:n nykyinen hinnasto	A, D, F ja H	P1–P10
Pinnan hoito	19	14,06 - 19,37	12,59
Kukkaryhmän hoito	42	57,85	57,44
Kukkien hankinta ja istutus	20	17,61	18,3
Hoito kukkineen	81	89,52 - 94,83	88,33

Verrattaessa nykyisiä hintoja laskettuihin kustannuksiin huomataan, että varsinkin kukkaryhmän hoidon hinnan pitäisi olla selvästi korkeampi. Kukkien hankinta ja istutus sekä pinnanhoitohinnat ovat olleet jokseenkin oikeaa suuruusluokkaa ottaen huomioon, että kaikkia hautojen hoitoon kohdistuvia kustannuksia ei ole huomioitu tämän työn kustannuslaskennassa.

Tämän opinnäytetyön kustannuslaskennasta saaduissa hinnoissa ei ole huomioitu hallinnon kuluja. Näitä ovat muun muassa hautaustoimen päällikön ja hautausmaista vastaavan ylipuutarhurin palkkakulut hautojen hoidon osalta. Lisäksi tulisi huomioida osa palkanlaskennan, kirjanpidon, järjestelmätuen ja toimistopalvelujen palkkakustannuksista. Laskennasta puuttuvat myös hautausmaan huoltorakennuksen ja varastorakennuksiin kohdistuvat rakentamis- ja kunnossapitokulut. Muita kiinteitä kuluja, jotka

tulisi niin ikään huomioida, ovat kulut jotka kohdistuvat muun muassa vakituisen henkilöstön työvaatteisiin ja koulutukseen sekä käytettäviin atk-laitteisiin ja atk-ohjelmiin.

Tämän opinnäytetyön tulosten luotettavuutta tarkasteltaessa tulee huomioida eri tekijöitä. Eri vuosien erilaiset tulokset voivat johtua monista tekijöistä. Sääolot vaihtelevat, ei ole kahta samanlaista vuotta. Sateisena kesänä työ ei yleensä etene niin nopeasti ja esimerkiksi hellekesinä hoitohautojen kasteluun kuluu paljon aikaa. Lisäksi hautojen hoitoa suorittavat työntekijät vaihtuvat vuosittain. Työtuntiseurannan kirjanpitoa suorittaneet kausityönjohtajat vaihtuivat jokaisena seurantavuotena.

Työtuntien seurannassa oli tarkasteluaikana eroja eri vuosien kesken, mutta eroja tulee olemaan myös jatkossa, sillä sääolot vaihtelevat ja työntekijät vaihtuvat tulevinakin vuosina. Tarkasteltaessa työtehtäväkohtaisia työtuntikertymiä on eroista huolimatta havaittavissa selviä yhtäläisyyksiä useamman vuoden kesken.

7 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyölle asetettuja tavoitteita ei kaikilta osin saavutettu. Haudalle istutetun kasvin vaikutuksesta hoidon kustannuksiin jouduttiin luopumaan. Ryhmäruusullisten hoitohautojen osuus kakkien Espoon seurakuntayhtymän hautausmaiden hoitohautoista on kuitenkin niin vähäinen, tämän tavoitteen luopumisesta ei aiheudu mielestäni merkittävää tiedon menetystä. Haudan pintamateriaali vaikutus hoidon kustannuksiin tuli selvitettyä. Pintamateriaalilla on vaikutusta kustannuksiin mutta omasta mielestäni ei kuitenkaan niin merkittävästi, että hoidot tulisi hinnoitella erikseen.

Haudan hoidosta aiheutuvat muuttuvat kustannukset saatiin selvitettyä, mutta kiinteistä kustannuksista vain kyseisellä hautausmaalla työskentelevien kuukausipalkkalaisten palkkakustannukset. Muut kiinteät kustannukset tuli työn edetessä rajattua pois. Kaikkien kiinteiden kustannusten selvittäminen jää mahdolliseksi jatkotutkimuksen aiheeksi.

Opinnäytetyön luotettavuuden tarkastelussa esille tullut työtuntiseurannan kirjaajien vaihtuminen jokaisena seurantavuotena voi olla sekä hyvä että huono asia. Mielestäni hyvää siinä on ainakin se, että yhden kirjaajan mahdollisesti tekemät virheet eivät toistu kaikkina seurantavuosina. Pohdittaessa syitä kirjattujen vuosittaisten työtuntien eroavuuksiin, voivat erot johtua yhtäläillä sekä puutteellisesta kirjaamisen ohjeistuksesta kuin kirjaajan mahdollisesta välinpitämättömästä asenteesta. Tarkasteluajan työtuntien seurannan eroista huolimatta, voidaan omasta mielestäni tämän opinnäytetyössä saatuja tuloksia pitää hyvänä lähtökohtana siirryttäessä yksittäisten hautojen hoitokustannuksissa kohti kustannuseurannan muukaista kustannusvastaavuutta.

Tulevina vuosina tulee mahdollisesti aiheelliseksi leikata hautojen hoidosta aiheutuvia kustannuksia. Tämän selvitystyön tulosten perusteella karsiminen tulisi tehdä kukkien hoidon palkkakustannuksista. Palkkakustannusten leikkaaminen ei tule suinkaan tehdä palkkausta alentamalla, vaan hautojen hoitoon käytettyä aikaa vähentämällä. Yksi tapa vähentää hautojen hoitoon käytettyä aikaa olisi kausityöntekijöiden, ainakin osittainen, vakinaistaminen. Jokavuotinen työtehtäviin perehdyttäminen ja työmenetelmien harjoittelu jäisi pois. Kun työtehtävät ovat tuttuja ja sujuvat rutiinilla, niin työn tekeminenkin nopeutuu. Samalla nykyisen vakinaisen työnjohdon perehdyttämiseen kuluva aika vapautuisi perehdyttämisen sijaan muun muassa työ johtamiseen.

Toinen tapa vähentää hautojen hoitoon käytettyä aikaa olisi valita haudoille helppohoitoisempia kasvivaihtoehtoja. Tarkasteluun tulisi mielestäni ottaa perennat vaihtoehtoiseksi haudalle istutettaviksi kasveiksi. Perennat ovat, paria istutusta seuraavaa vuotta lukuun ottamatta, huomattavasti helppohoitoisempia kuin ryhmäkasvit.

Hautojen hoidosta maksavat omaiset toivovat hautakasveilta yleensä mahdollisimman pitkää ja näyttävää kukintaa. Tämä onkin suurin ongelma haudalle istutettavien perennojen valinnassa. Koska koko kauden kukkivaa perennaa ei tahdo löytyä, pitäisi ainakin kasvin lehvästön olla mahdollisimman koristeellinen. Omaisia voidaan ohjata valitsemaan perenna istutettavaksi haudalle muun muassa hinnoittelulla. Perennanistutukset ovat helppohoitoisempia eikä hoitamiseen kulu yhtä paljon aikaa kuin ryhmäkasvien hoitoon, näin ollen perennahaudan hoidon hintakin voisi olla halvempi kuin haudan perinteisen ryhmäkasvi-istutuksen. Tämä tulisi mielestäni ottaa huomioon määriteltäessä mahdollisia uusia haudan hoidosta perittäviä maksuja.

LÄHTEET

Aaltonen, P., Palo, H., Rimpiläinen, O., Rintala, A., Ruotsalo, P. & Särkiö, P. 2005. Hautaustoimen käsikirja. Helsinki: Edita Prima Oy.

Espoon seurakuntayhtymä. 2012a. Seurakuntayhtymä. Viitattu 25.10.2012.
<http://www.espoonseurakunnat.fi/web/seurakunnat/seurakuntayhtyma>

Espoon seurakuntayhtymä. 2012b. Yhtymän johto. Viitattu 25.10.2012.
<http://www.espoonseurakunnat.fi/web/seurakuntayhtyma/yhtymän-johto>

Espoon seurakuntayhtymä. 2012c. Kiinteistöt. [intranet] Viitattu 25.10.2012. <http://vanha.espoonseurakunnat.fi/kiinteistot>

Espoon seurakuntayhtymän hankintasääntö D2 III-2011. Espoon seurakuntayhtymän sääntökokoelma. 2011. Espoon seurakuntayhtymä.

Espoon seurakuntayhtymän tilinpäätös 2011. 13.6.2012. Espoon seurakuntayhtymä. Viitattu 5.11.2012.
http://www.espoonseurakunnat.fi/documents/55984/55993/TP_2011_YK_V.pdf/5e18fdea-53a6-40c5-ab1a-701c180cd656

Espoon seurakuntien hautainhoitorahaston säännöt E3 VIII-87. Espoon seurakuntayhtymän sääntökokoelma. 1986. Espoon seurakuntayhtymä.

Erämaja, T. 2006. Viimeinen matka, Toimintatutkimus kirkollisen hautauskentän professiostruktuurista. Helsinki: Yliopistopaino.

Halttunen, M. Pihlaja, P. & Voipio, R. 2008. Kirkkolainsäädäntö 2008. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hautaustoimen ohjesääntö G5 X-2006. Espoon seurakuntayhtymän sääntökokoelma. 2006. Espoon seurakuntayhtymä.

Heng, B. 1994. Hautausmaat arkipäivän asioina. Pieksämäki: Sisälähetysseuran kirjapaino raamattutalo.

Hietakangas-Koch, A. & Koch, U. 1990. Hautausmaan suunnittelu. Teoksessa Lempiäinen, P., Nickels, B. (toim.) Viimeiset leposijamme, Hautausmaat ja hautamuistomerkit. Imatra: Oy Ylä-Vuoksi, 75–91.

Ilonen, K. 1999. Suomen hautausmaat ja hautapaikat – historiaa ja kehitysnäkymiä. Teknillinen korkeakoulu. Arkkitehtiosasto. Diplomityö.

Jakobsson, M. 29.10.2011. Palkkakulut. Vastaanottaja Miina Renqvist. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 31.10.2012.

JulkHankL, Laki julkisista hankinnoista 2007/348. 30.3.2007.

Karetie, R. 1990. Hautausmaan hoito ja saneeraus. Teoksessa Lempiäinen, P., Nickels, B. (toim.) Viimeiset leposijamme, Hautausmaat ja hautamuistomerkit. Imatra: Oy Ylä-Vuoksi, 92–100.

Kirkkohallituksen yleiskirje Nro 30/2005. 29.9.2005. Suomen evankelis-luterilainen kirkko.

Kirkon hautausmaan käyttösuunnitelma G6 VII-98. Espoon seurakuntayhtymän sääntökokoelma. 1997. Espoon seurakuntayhtymä.

KirVESTES, Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus 2010–2012 sekä erillissopimukset. 16.2.2010.

Lempiäinen, P. 1990. Hautausmaa – perinteen rikkaus. Teoksessa Lempiäinen, P., Nickels, B. (toim.) Viimeiset leposijamme, Hautausmaat ja hautamuistomerkit. Imatra: Oy Ylä-Vuoksi, 7–20.

Paarma, J. 2002. Ihmisarvo on mittaamaton. Kiviteollisuusliitto ry:n hautakivijulkaisu [Muistojen puutarha], 8. Porvoo: Uusimaa Oy.

Parkkisenniemi, A. 31.10.2011. Taulukko. Vastaanottaja Miina Renqvist. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 31.10.2012.

Toimintakäsikirja, viite D.4.9. Hautojen hoito. 2012. Espoon seurakuntayhtymä.

Wilén, M. 5.11.2012. Ainaiset. Vastaanottaja Miina Renqvist. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 5.11.2012.

Wirrkala, I. 1930. Haudan ja hautausmaan hoito. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

TYÖTUNTISEURANNAN YHTEENVETOA

TAULUKKO 1 *Yhteenlasketut työtunnit (h)*

A, D, F, H	2007	2008	2009	2011
Hiekka	21	50	130	7
Nurmi	100	195	148	172
<i>Työnnettävä ruohonleikkuri</i>	<i>65</i>	<i>121</i>	<i>110</i>	<i>131</i>
<i>Siimaleikkuri</i>	<i>18</i>	<i>58</i>	<i>30</i>	<i>25</i>
Hiekka ja nurmi	36	82	75	93
Kukat	738	756	781	839
Ruusut	174	94	209	159
Kesäkukat	129	95	121	228
Ruusut ja kesäkukat	436	568	444	453
Pinnat ja kukat	57	4	19	104
Yhteensä	952	1086	1152	1215
P1–P10	2007	2008	2009	2011
Nurmi	765	590	712	633
<i>Ajoleikkuri</i>	<i>152</i>	<i>114</i>	<i>152</i>	<i>130</i>
<i>Työnnettävä ruohonleikkuri</i>	<i>316</i>	<i>222</i>	<i>259</i>	<i>251</i>
<i>Siimaleikkuri</i>	<i>103</i>	<i>112</i>	<i>108</i>	<i>77</i>
Kukat	1006	666	672	667
Ruusut	42	1	4	5
Kesäkukat	429	132	84	111
Ruusut ja kesäkukat	536	534	578	551
Nurmi ja kukat			6	
Yhteensä	1771	1256	1391	1299

TAULUKKO 2 *Merkityt työtehtävät*

A, D, F, H	kk	2007	2008	2009	2011
Kanervat havut		x	x	x	x
Kevätharavointi		x	x	x	x
Ruusujen kevätleikkaus		x	x	x	x
Nurmikon lannoitus		x	x	x	x
Nurmikon kylvö		x			
Nurmenleikkaus	5	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	6	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	7	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	8	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	9	x	x	x	x
Ruusupenkkienteko -istutus		x	x	x	x
Kesäkukkapenkkienteko			x	x	x
Kesäkukkien istutus		x	x		x
Hoitohautojen hoito	6		x	x	x
	7	x	x	x	x
	8		x	x	x
	9	x	x	x	x
Penkkien syyskunnostus		x	x	x	x
Ruusujenleikkaus		x	x		x
Haravointi/puhallus		x		x	x

P1–P10	kk	2007	2008	2009	2011
Kanervat havut		x		x	x
Kevätharavointi		x	x	x	x
Ruusujen kevätleikkaus		x	x	x	x
Nurmikon lannoitus		x		x	x
Nurmikon kylvö		x	x	x	
Nurmenleikkaus	5	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	6	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	7	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	8	x	x	x	x
Nurmenleikkaus	9	x	x	x	x
Ruusupenkkienteko -istutus		x			x
Kesäkukkapenkkienteko		x	x	x	x
Kesäkukkien istutus		x	x	x	x
Hoitohautojen hoito	6	x	x		x
	7	x	x	x	x
	8	x	x	x	x
	9	x	x	x	x
Penkkien syyskunnostus		x	x	x	x
Ruusujenleikkaus		x			x
Haravointi/puhallus		x			x

TAULUKKO 3 *Tehtäväkohtaiset työtunnit osastoilla A, D, F ja H (h)*

A, D, F ja H	kk	2007	2008	2009	2011
Kanervat havut poisto		10	4	8	7
Kevätharavointi		51	82	58	67
Ruusujen kevätleikkaus		4	2	3	5
Nurmikon lannoitus		4	2	1	3
Nurmikon kylvö		4			
Nurmenleikkaus	5	24	26	18	29
Nurmenleikkaus	6	12	61	42	44
Nurmenleikkaus	7	13	34	29	40
Nurmenleikkaus	8	20	37	29	35
Nurmenleikkaus	9	23	27	27	14
<i>Yhteensä</i>		<i>92</i>	<i>185</i>	<i>143</i>	<i>161</i>
Ruusupenkkienteko -istutus		139	65	109	47
Kesäkukkapenkkienteko			58	99	51
Kesäkukkien istutus		113	36	13	21
Hoitohautojen hoito	5		23		
Hoitohautojen hoito	6	2	92	49	186
	7	26	126	179	132
	8	2	161	107	172
	9	30	62	26	30
	10		13		
<i>Yhteensä</i>		<i>311</i>	<i>636</i>	<i>582</i>	<i>639</i>
Hoitohautojen kastelu	5	16	17	15	2
	6	15	8	49	49
	7	26	76	23	52
	8	95	9	24	67
	9			3	
<i>Yhteensä</i>		<i>152</i>	<i>110</i>	<i>114</i>	<i>170</i>
Penkkien syyskunnostus		250	62	99	82
Ruusujenleikkaus		2	2		2
Haravointi/puhallus		36		17	61

TAULUKKO 4 *Tehtäväkohtaiset työtunnit osastoilla P1–P10 (h)*

P1–P10	kk	2007	2008	2009	2011
Kanervat havut		6		8	6
Kevätharavointi		90	127	97	113
Ruusujen kevätleikkaus		2	1	1	0,25
Nurmikon lannoitus		11		11	6
Nurmikon kylvö		70	23	83	
Nurmenleikkaus	5	66	77	79	54
Nurmenleikkaus	6	108	74	87	92
Nurmenleikkaus	7	162	92	137	150
Nurmenleikkaus	8	138	112	153	93
Nurmenleikkaus	9	76	71	67	55
<i>Yhteensä</i>		<i>549</i>	<i>425</i>	<i>523</i>	<i>444</i>
Ruusupenkkienteko -istutus		20			4
Kesäkukkapenkkienteko		223	84	211	73
Kesäkukkien istutus		153	48		57
Hoitohautojen hoito	6	107	115		51
	7	110	222	207	91
	8	67	100	83	146
	9	24	46	25	37
	10	4			
<i>Yhteensä</i>		<i>708</i>	<i>615</i>	<i>525</i>	<i>458</i>
Hoitohautojen kastelu	5	6		2	2
	6	22		29	68
	7	53		22	22
	8	26		28	37
	9	4		4	
<i>Yhteensä</i>		<i>110</i>		<i>84</i>	<i>128</i>
Penkkien syyskunnostus		182	51	44	58
Ruusujenleikkaus		1			1
Haravointi/puhallus		38	5	9	85

KONETYÖKUSTANNUKSIA JA AIKAMENEKKEJÄ

TAULUKKO 1 *Konetyötuntien kustannukset*

Kone	Merkki / malli	Hankinta-hinta €	Vaihtoväli v	Huolto € / v	Ajotuntia / vuosi
Ruohonleikkuri	Klippro Pro 19 GCV	800	5	390	660
Siimaleikkuri	Husqvarna 128 C	225	4	210	370
Etukuormaaja	Wille 455 B	89500	7	2030	1300
Pyöräkuormaaja	Bobcat S 130	82000	10	555	600
Vetokone + kärry	Iseki TXG 23 + Avant	12200	8	740	400
Pientraktori	Kubota STV 32	33500	8	920	350
Ajoleikkuri	Walker D 21	13700	5	675	200

Kone	Merkki / malli	Polttoaine	€ / l	l / h	Yhteensä € / h
Ruohonleikkuri	Klippro Pro 19 GCV	98 E	1,759	1	2,59
Siimaleikkuri	Husqvarna 128 C	2-tahti	4,4	0,3	2,04
Etukuormaaja	Wille 455 B	diesel	1,55	3,6	16,98
Pyöräkuormaaja	Bobcat S 130	diesel	1,55	5	22,34
Vetokone + kärry	Iseki TXG 23 + Avant	diesel	1,55	1,2	7,52
Pientraktori	Kubota STV 32	diesel	1,55	3	19,24
Ajoleikkuri	Walker D 21	diesel	1,55	1,5	19,40

TAULUKKO 2 *Konetyöntien osuus haudanhoidosta*

Wille	%	h /v	aika (h) / hauta
Kukkien hoito	8	104	0,061
Istutus	5	65	0,038
Hiekkapinta	2	26	0,173
Nurmipinta	4	52	0,015

Bobcat	%	h /v	aika (h) / hauta
Kukkien hoito	1	6	0,004
Istutus	0	0	0,000
Hiekkapinta	1	6	0,040
Nurmipinta	13	78	0,022

Iseki + Avant	%	h /v	aika (h) / hauta
Kukkien hoito	10	40	0,024
Istutus	3	12	0,007
Hiekkapinta	25	100	0,667
Nurmipinta	12	48	0,014

Kubota	%	h /v	aika (h) / hauta
Kukkien hoito	1	3,5	0,002
Istutus	1	3,5	0,002
Hiekkapinta	3	10,5	0,070
Nurmipinta	6	21	0,006

MATERIAALIKUSTANNUKSIA

TAULUKKO 1 *Materiaalikustannukset hoitomuodoittain (€)*

Materiaali	Kukka- hoito	Nurmihoito P1–P10	Nurmihoito A, D, F ja H	Hiekkahoito A, D, F ja H	Kukkien istutus
Kasvualusta	0,62	0,22	0,13		
Pintahiekka				0,49	
Lannoite	0,64	0,11	0,06		
Kastelu	0,4	1,92			
Sadetusjärjestelmä		0,09			
Nurmensiemen		0,04	0,02		
Kasvinsuojelu	1,22				
Ryhmäkasvit					7,15
Pientyökalut	0,13	0,01	0,01	0,01	0,01
Jätehuolto	0,00094	0,000077	0,000077	0,000077	0,000088
Hanskat ja työsuojelutarvikkeet	0,11	0,01	0,01	0,01	0,01
Yhteensä €	3,12	2,40	0,23	0,51	7,17